

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopolne blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročniki se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Volilci!

Pri zaupnem shodu dne 5. julija 1906 so me zbrani zaupniki soglasno proglasili svojim kandidatom za državnozborni mandat IV. kurije volilnega okraja Celje-Brežice.

Sprejemem to kandidaturu s toli večjim veseljem, ker se mi je poverila soglasno.

Naj se vrši ta volitev v znamenju sreče — in pokažimo svetu svojo trdno voljo, da hočemo v slogi vztrajati kajti „sloga jači, nesloga tlači“.

Stopim toraj pred Vas s prošnjo, da mi blagovolite dne

17. julija t. l.

soglasno oddati svoje glasove.

Omenim, da sem leta 1850 v Bradvcch v Savinjski dolini rojen, kjer imam tudi lastno posestvo. Služboval sem svoje dni kot okrajni sodnik nad 6 let v Gornjem gradu in 3 leta v Brežicah. Znan mi je torej skoraj ves volilni okraj. Sedaj službujem kot deželno-sodni nadsvetnik v Mariboru.

Moj program se popolnoma strinja z znanim programom naših drugih slovensko-štajerskih poslancev in slovesno izjavljam, da se hočem — v obdobju svoje izvolitve — ramo obram z drugimi našimi poslanci in v tesni vezi z njimi bojevati za uresničitev tega programa. Vstopil bi v to svrhu v klub „Slovanske zveze“.

V pojasnjenje hočem dodati sledeče: Vera je po mojem prepričanju glavni temelj človeške družbe in zatrdam, da bi se hotel vsakemu rušenju tega temelja odločno upreti ter vse storiti, kar more ta temelj ojačiti in ukrepiti.

Glede narodnostnega vprašanja povdarjam, da je naša sveta dolžnost skrbeti in vse naše sile uporabiti v to, da si ohranimo svojo narodnost, svoj materni jezik. Naj prešine vse slovensko ljudstvo naroden ponos, ki mu zabranjuje še dalje vpogibati svoj tilnik pred tujci!

Ljudstvo, ki si je svesto svoje narodnosti, ki se zaveda svojih pravic, si pridobi tudi občno spoštovanje pri drugih narodih; nasproti pa narod, ki te zavesti nima in se pri vsaki priliki klanja tujcu, žanje za to le sramotilno zaničevanje; kajti vedno je res: „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti“.

Skrbimo torej, da dobi naše slovensko ozemlje tudi na zunaj povsem slovensko lice ter da se pravična naša zahteva po slovenskem uradovanju pri vseh v slovenskem ozemlju ležečih uradih uresniči!

Mi Slovenci smo bili vedno zvesti podaniki svojemu vladarju, tako da naš pesnik po pravici poje: Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovence ne gane. Gotovo hočemo pri tem geslu vztrajati, hočemo si pa svojo hišo sami urediti, na svoji zemlji svoji gospodarji ostati ter nikdar dopustiti, da bi se v naše notranje domače zadeve vmešavali tudi naši sosedje iz severa ali juga.

V to svrhu pa je pred vsem potrebno, da imamo močno razvit in zaveden kmečki stan, njemu na strani pa dobro izobražen stan obrtnikov. V povzdigo in podporo teh slojev našega naroda bi hotel v prvi vrsti posvetiti svoje moči.

Zato, se bo nudila v kratkem prilika pri reviziji avstro-ogrške pogodbe, katero priliko v prid našemu ljudstvu izraziti je sveta dolžnost vsakega poslanca. Posebno pa še, kar se tiče naših slovenskih hmeljarjev, ki se v veliki množini nahajajo v Savinjski dolini, omenjam, da bom strogo na to pazil, da se pri bodočih postavah glede te stroke koristi hmeljarstva ne bodo oskodovala. Da bi pa kmečki in obrtniški stan dobro uspevala, ne zadostuje samo pomoč od znanj, treba je posebno, da se ta stanova po svoji izgoji sama vkrepita.

V to svrhu pa nam je potrebna dobra šola. Šola vcepi človeku potrebne vede, mu razbistri um in ga stori samostojnega, da stopi pripravljen in ojačen v borbo za življenje. Treba nam je torej dobrih šol, seveda na podlagi materinega jezika. Po vzgledu drugih narodov, posebno bratov Čehov, ki so po narodni šoli dospeli do takega blagostanja, da dandanes tekmujejo v vsakem oziru z Nemci, moramo zahtevati ustanovitev kmetijskih in obrtnih šol. Šolsko vprašanje je torej največje važnosti in jaz mu hočem posvetiti vsikdar vso svojo pozornost.

Glede sedaj perečega vprašanja volilne reforme, priznavam, da zahtevam tudi jaz občno in tajno volilno pravico, ki naj bo v resnici enaka in ki naj meri vse narode z enako mero. Hočem torej z vso silo delati na to, da se to načelo uresniči in da dobimo štajerski in koroški Slovenci primerno število poslancev.

To so glavne točke mojega programa, ki ga hočem z vso odločnostjo zastopati. Pri tem pa opominim, da bom

vsikdar in pri vsaki reči, ki jo spoznam za koristno našemu narodni, isto po svojih močeh in vestno podpiral.

Dostavim še, da nameravam za slučaj izvolitve poslancem po možnosti in po dogovoru z dotičnimi rodoljubi prirediti v raznih krajih volilnega okoliša shode s tem namenom, da pridem z ljudstvom v ožjo dotiko in pozivem krajevne potrebe in želje, katerim bi se dalo ustreči. Bog živi Slovence!

Maribor, dne 6. julija 1906.

Dr. Franc Voušek,

c. kr. dež. sodni nadsvetnik v Mariboru.

Slovenske dežele v odseku za volilno reformo.

II. Koroška.

Nemško-laška večina v odseku je zopet preglasila Slovence. Odklonjeni so vsi predlogi, ki so imeli namen, popraviti vsaj nekoliko nečuvstvo in sramotno krivico, katero hoče priznati koroškimi Slovincem vladni načrt. Niti sprememba volilnega okraja borovelskega, po kateri bi se ta okraj zagotovil Slovincem, se ni mogla doseči. Nesprejemljiva je za nas že od odseka sprejeta predloga za Štajersko, sprejeti načrt glede Koroške pa pomeni za nas naravnost narodno katastrofo. Narodna zavednost na Koroškem itak ni visoka, ker jo s silo tlači k tlom vladni aparat in nemška ljudska stranka, ki je na Koroškem absolutni vladar; če pa bo postal zakon sedanji načrt, morajo koroški Slovenci izgubiti ves pogum, ker bodo videli, da vkljub vsemu naporu ne morejo doseči ničesar. Štajerskih Slovencev se ne bode ubilo,

LISTEK.

Koritaši ali Rumi.

(Narodopisna črtica.)

V podlistku dunajskega lista „Eremdenblatt“ poroča nek dopisnik o ljudstvu, katero živi ob ogrsko-hrvaški meji, kjer se Mura v Dravo izliva. Posebnost tega ljudstva je, da tudi moški nosijo kite in da prebivajo v votlinah. Gotovo bo zanimalo čitatelje, da jim podamo vsebino imenovanega podlistka in jih seznanimo z tem zanimivim ljudstvom, oziroma plemenom.

Ime jim je Koritaši, ker delajo korita in drugo posodo iz lesa ter prodajajo to snho robo od hiše do hiše.* Postave so majhne, širokoplečati s kratkim vratom, kateri nosi veliko

* Imenujejo se tudi Rumi, ker so najbrž na potu v sedanja bivališča prebivali dalj časa v Rumuniji. Vendar se to ni dognano, ker se je znanost do sedaj zelo malo brigala za to ljudstvo.

glavo. Rumenosiva polt kaže, da so mešanica malajsko-mongolskega plemena. Po leti in po zimi hodijo gologlavi. Lasje so svetle barve in obdajajo glavo od spredaj kakor kaka visoka, gosta griva, od zadaj pa se združujejo v majhno, kratko kito. Vendar se nahajajo tudi taki in le ti se imenujejo Rumi, kateri imajo lase spredaj počesane, od zadaj pa široko, gosto do pasu segajočo kito, katero zelo skrbno gojijo.

O njih pokolenju in prvotnih seliščih ni gotovih podatkov, njihova zibelka je, ako smemo verjeti raznim domnevanjem, tekla v srednji Aziji. Radi svetlih las imajo v nekaterih krajih Rumi ime „beli cigani“, kar pa prave cigane, kateri se smatrajo za nekaj boljšega kakor so Rumi, zelo razkači; cigani tudi ne trpijo Rumov v svoji bližini in, če ne gre drugače, jih z silo odstranijo. Pri tem pa morajo paziti, da puste njihove kite pri miru, kajti če se kit lotijo, postanejo sila pohlevni Rumi divji kakor zverina in ubijejo svojega sovražnika. In vendar

je med Koritaši oz. Rumi in cigani mnogo sličnosti, kar se tiče navad in običajev. Oboji potujejo od kraja do kraja in nimajo stalnih sedežev. Medtem ko pravi cigani z ženo in mnogostevilnimi otroki navadno na vozovih po dnevi potujejo, potujejo koritaši z svojo majhno obitelji — navadno nimajo več kakor tri otroke — po noči peš i. uporabljajo stranske steze, da se tako izognejo vsakemu srečanju z domačini. Svoja dela opravljajo v temnih gozdih ali po noči in zato trdijo marsikateri ljudje, da Koritaši po noči boljše vidijo ko po dnevu.

Znamenita so stanovanja teh ljudi. Že v začetku jeseni začnejo graditi svoja prebivališča za zimo. Šest do osem obitelji se združi v eno selo. Najprej zabijejo 20 mladih debel posevno in sicer na ta način, da konci teh debel zgoraj skupaj pridejo, v zemljo. Ta debela prepletejo s šibjem in zamažejo z ilovico ter pustijo le majhno odprtino za uhod in izhod. V tej koči napravijo posevno 2—3 m globoko odprtino, katera vodi v kleti

podobno votlino, katero napolnijo s slamo, listjem itd. V zadnjem koncu te votline spravijo potrebni živež, v ostalem delu preživi cela obitelj, navadno pet oseb, celo zimo.

Te kočice gradijo le možje; žene morajo skrbeti za vsakdanjo hrano, in sicer gozdno sadje, fižol in ječmen, posebno pa koruzo. Zrnje se skuha ali stolče v kašo in potem skuha. Če uživajo tudi meso, ni dognano. Vendar se tudi pri njih opazuje napredek. Na mnogih krajih že stavijo četverooglate kočice z ravnimi strehami in majhnimi okni; semtertje se najde že ognjišče notri. Drugače kurijo le pred kočami. Koritaši so zelo redkobesedni in se ne da od njih veliko glede njih jezika, navad in običajev izvedeti. Na vprašanje, kako vero imajo, je odgovoril star Koritaš: „Ta, ki nad nami vlada, se najde povsod“; koga je s tem mislil, ni povedal.

Želeti je, da se narodopisci pobrigajo za to interesantno pleme, katero edino v Evropi nosi kite in prebiva v votlinah!

na Koroškem pa so razmere take, da ne vemo, če se ne bode izpolnilo Lemischevo prorokovanje, da bo še doživel mnogo večje nazadovanje koroških Slovencev kakor ga je do zdaj.

Debato je otvoril poslanec Ploj. Označil je krivico, katera bi se zgodila slovenskim Korošcem po vladnem načrtu, poudarjal, da bi pomenil sprejem tega načrta za nje narodno smrt. Po številu prebivalstva bi šli Slovencem na Koroškem trije mandati, vključ temu pa se zadovoljijo z dvema, od te zahteve pa ne morejo odnehati. — Nato je stavil poslanec Ploj več spreminjivalnih predlogov, po katerih bi se vsrstvarila na Koroškem dva mestna in osem kmetijskih mandatov, in od teh bi pripadla dva Slovencem.

Poslanec Lemisch (nemška ljudska stranka) je zavračal Plojeve predloge, češ, sedaj imajo Nemci na Koroškem deset komodnih mandatov in se njihovo posestno stanje po načrtu itak skrči. — Taka argumentacija je seveda popolnoma nedopustna, kajti sedanje razmerje mandatov, ko imamo kurije, vendar ne sme biti podlaga razdelitvi po novem volilnem redu. To pa Lemischa seveda ni motilo. Nadaljeval je potem svojo staro pesem o koroških Slovencih, ki nemški volijo in nemški pojo, ni pa povedal, da si slovenskega poslanca vsled naravnost škandalozne razdelitve okrožij izvoliti ne morejo. Na koncu svojega govora je pozabil na začetek o desetih komodnih mandatih in je zatrdil, da nemški Korošci nimajo „den sehäbigen Mandatshunger“.

Znamenito ga je zavrnil poslanec Kramar (Čeh), češ, zakaj se pa upirajo Nemci ločitvi nemških in slovenskih okrajev, če Slovenci itak nemški volijo.

Poslanec Plantan se je pridružil Plojevim izvajanjem in je za slučaj, da se odklonijo Plojevi predlogi, stavil spreminjivalne predloge glede okrožij v vladnem načrtu.

Posl. Wastian (Vsenemec) se je izkazal spet prav naivnega v presojanju slovenskih razmer. Govoril je o vsem in vsakem, zlasti mnogo o nacionalnem hujskanju slovenskih duhovnikov. Izjavil se je proti Plojevim in Plantanovim predlogom, češ, da ne gre, da bi volili tako oddaljeni kraji skupaj.

Ravno tako je vtemeljeval tudi socialni demokrat Adler potrebo odklonitve slovenskih predlogov. Dejal je doslovno: „Ne morem pripustiti, da bi se kraji, ki so tako oddaljeni drug od drugega, zedinili v eno volilno okrožje, nikakor tudi ne morem pripustiti, da bi se kraji iztrgali iz svoje okolice in se priklopili drugemu okrožju. Isti posl. Adler pa je z Wastianom vred glasoval za vladni načrt celjske mestne skupine, v kateri voli tudi Pobrež — del Maribora. Pa saj tudi na koroški zemljevid Adler ni pogledal, predno je izgovoril svoje kritične besede, kajti drugače bi mu bilo moralo obtičati njegovo utemeljevanje v grlu, če bi bil videl, da voli Rožek s Trgom.

Minister Bienert je seveda zagovarjal vladni načrt, češ, da se morajo ohraniti sedajne razmere na Koroškem kolikor mogoče nespremenjene.

Nemški klerikalci to pot niso govorili ničesar, glasovali so pa vsi trije proti slovenskim predlogom. Kako bi tudi mogli drugače glasovati somišljeniki tistih, ki so primerjali v boju proti slovenskim matrikam Slovence s cigani, in tistih, ki so glasovali proti slovensčini pri Koroških sodiščih. Slovenskim Korošcem pa bodi to glasovanje nov momento!

Pri glasovanju so se odklonili Plojevi predlogi s 26 proti 19, Plantanovi pa s 23 proti 22 glasom.

Slovenski poslanci zopet niso vložili manjšinskega predloga; to je tem bolj čudno, ker so Nemci prijavili tak predlog za 15000 galiških Nemcev. Kaj to pomeni?

Dejali smo že v začetku, da je volilna reforma v tej obliki za Slovence nesprejemljiva. Slovenci na periferiji se moramo vpirati taki krivici z vsemi silami. „Slovensko društvo“ v Mariboru je že sklenilo ostro resolucijo, katera poziva slovenske poslance, da preprečijo tako volilno reformo z vsemi sredstvi. Podobno resolucijo je sklenil tudi shod zaupnikov v Celju.

Treba pa je, da se zanesejo ti sklepi med ljudstvo. Ljudstvo naj čuje o krivicah, ki se pripravljajo, ljudstvo naj govori in sodi. Dolžnost mariborskega „Slovenskega društva“ in celjskega „Napreja“ je, da preplavi slovenski Štajer s shodi. Naj se ne odgovarja, da to ni mogoče, če so mogli Korošci, katerim nedostaje narodnih delavcev, prirediti v kratkem času nad 50 shodov, dalo se bo isto storiti pri nas. Za trdno se toraj nadejamo, da se apostrofirani društvi odzovete našemu pozivu!

Nova vlada in Jugoslovani.

(Govor poslanca dr. Ploja v razpravi o začasnem državnem proračunu dne 27. junija.)

Visoka zbornica! Gospod ministrski predsednik je v seji dne 15. t. m. govoril jako odkrito, kar more le ugodno vplivati. Izjavil je: Vlada se zaveda prav dobro, da si mora šele pridobiti zaupanje visoke zbornice.

Z isto odkritostjo izjavim tudi jaz v imenu „Slovenske zveze“, da ne zaupamo tej vladi. Mi sodimo, da dovolitev četudi le začasnega proračuna ni le formalna stvar, ki naj zagotovi zakonitost državne uprave, ampak je važen izraz zaupanja.

Tega zaupanja pa mi nimamo. Nezaupanje se je rodilo vsled gotovih dogodkov, ko se je snovala sedanja vlada. In to nezaupanje se je še pomnožilo vsled zadnjih dogodkov v odseku za volilno reformo, ko je večina z nekako demonstracijo odklonila opravičeno slovensko zahtevo, namreč sedmi mandat v kmečkih občinah na Spodnjem Štajerskem. Zato bomo glasovali proti proračunskemu provizoriju.

Oprostite, ako ne govorim o proračunu. Sicer je to že večletna, ne ravno lepa navada, da se v proračunski razpravi ne govori o proračunu. Ker pa je že pozna ura in je tudi dr. Tavčar obširneje govoril o slovenskih razmerah, hočem le kratko omeniti nekatere stvari.

Program nove vlade obsega tri glavne točke, in te so: Nagodba z Ogrri, volilna reforma in narodno vprašanje.

Glede nagodbe z Ogrri izjavim v imenu „Slovenske zveze“, da ne stojimo v prvih vrstah nasprotnikov Ogrm. Mi ne sodimo, da je ločitev gospodarske zveze z Ogrri edina rešitev. Mi ne presojamo tega važnega vprašanja s čustvi, ampak s stališča realnih razmer in obestranskih koristi.

Kar se tiče volilne reforme, so naše stališče pojasnili naši govorniki v dotičnih razpravah. Izjavim pa v imenu „Slovenske zveze“: Naše bodoče stališče glede volilne reforme bode odvisno od tega, ali se bode določila pravična in razmeram v državi odgovarjajoča splošna in enaka pravica, ali pa na škodo Jugoslovanom in osobito Slovencem na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem.

Izid glasovanja v odseku glede števila poslancev in razdelitve volilnih okrajev na Štajerskem in pa domnevanje, da se utegne isto zgoditi glede Koroške in Kranjske, more nas prisiliti, da predugačimo svoje stališče, kar bode jako škodilo volilni reformi.

Gospod ministrski predsednik je naglašal v svojem današnjem govoru, da prevzame volilno reformo „sine beneficio inventarii“, kakor sta jo izdelala baron Gautsch in princ Hohenslohe. Izjavil pa je tudi danes, da vlada odobri vse kompromise, katere sklenejo stranke.

Ta izjava pa se ne strinja z ono dne 7. junija. Tedaj je rekel ministrski predsednik: „Vlada prevzame predlogo ter jo hoče tudi izvršiti.“ To se pravi: Kompromis glede volilne reforme se mora skleniti.

Kdor to čita, mora sklepati, da vlada ne le hoče volilno reformo, marveč bode tudi vporabila svoj vpliv, da obveljajo opravičene zahteve posameznih narodov in strank.

Le uradniška vlada more biti na stališču, da to odobri, kar sklenejo stranke potom kompromisa. Tega pa ne more storiti vlada, ki vedno naglašča, da je parlamentarna. Taka parlamentarna vlada mora imeti svojo oporo v parlamentu, imeti mora večino, katera glasuje za opravičene zahteve. Parlamentarna vlada mora tudi v odseku za volilno reformo voditi pogajanja, uporabiti mora svoj vpliv za opravičene zahteve; ne sme pa le tega odobriti, kar slučajno sklene večina.

Na ta način je nemogoče, da bi načrt volilne reforme se izpremenil na korist Slovanom, ker imajo Nemci in Italijani zagotovljeno večino v odseku.

Tretja točka vladnega programa je narodna sprava. O tem se je že toliko govorilo, da ni mogoče kaj novega povedati. Jako neprijetno je dirnilo nas Jugoslovane, ko je g. min. predsednik govoril le o razmerah na severu, na Češkem, kakor da bi drugod bilo vse v najlepšem redu. Sploh je čudno, da vse vlade le tam vidijo narodni prepri in ga hočejo poravnati le ondi, kjer je najbolj razširjen.

Na jugu države se morajo Jugoslovani kruto boriti na dve strani. Boja nismo mi izvali, ampak je bil nam vsiljen. Zato bi morala vsaka prava avstrijska vlada smatrati kot svojo posebno nalogo, da pospešuje kulturni, gospodarski in narodni razvoj Jugoslovanov, ki so glavna opora državi na jugu. Tudi na jugu je treba nujno rešiti narodno vprašanje.

Gospod ministrski predsednik je trdil, da je treba najprej ustvariti „milje“ za rešitev narodnega vprašanja. Temu popolnoma pritrđim, toda vlada bi na jugu ustvarila tak „milje“, ko bi poskrbela, da so državni uradniki povsem nepristranski ter izvršujejo državne zakone v pravem duhu tudi nasproti Jugoslovanom.

Žal, da pogrešamo to nepristranost. Prepogosto čutimo, da v tem boju državna oblast podpira naše nasprotnike in da se le prehitro ustraši terorizma naših protivnikov.

Tako z namenom politična oblastva na Spodnjem Štajerskem prezirajo slovenski jezik. Z namenom pošiljajo slovenskim občinam nemške dopise. To dela navadno okrajno glavarstvo v Ptuj, kar vzbuja veliko nevoljo v okraju. Slovenski župani so sklenili na shodu, da bodo odslej vračali vse nemške dopise ali jih pošiljali namestništvu v Gradec, kjer naj jih prevajajo na slovenski jezik.

To ni sovraštvo do državnih uradov, ampak samoobramba. Slovenske občine, ki dobivajo nemške dopise, imajo mnogo dela in stroškov, ker morajo županstva skrbeti za slovenski

prevod, kar povzroča troške. (Poslanec Wastian: Ljudje dobro razumejo nemško! Okrajni glavar v Ptuj je strogo objektivni!)

Gospod Wastian, o tem sem obširno govoril v odseku za volilno reformo in dokazal, da kmečko prebivalstvo ne razume vseh strokovno-tehničnih izrazov v uradnih dopisih. Saj jih tudi nemški kmetje ne razumejo.

Mi zahtevamo, da državni uradniki občujejo z ljudstvom v njegovem jeziku. Jaz sam sem uradnik in trdim, da so uradniki zaradi ljudstva, ne pa ljudstva zaradi uradnikov. (Poslanec Wastian: Tudi mi to trdimo, toda prebivalstvo razume nemški jezik!) Prebivalstvo ne razume nemškega jezika. (Dr. Pommer ves čas brunda za hrbtno. Prosim, g. dr. Pommer, vaše opazke glede novoslovenskega jezika so tako smešne, da vam niti ne odgovarjam. (Klici: Dobro!) Obžalujem, da mi kakor ste vi, ponavlja te stare bajčence. (Poslanec Povše kliče Pommerja naj molči. Dr. Pommer pa dalje prodaja svojo neslanost.) G. Povše, prosim vas, ne poslušajmo dr. Pommerja, kar on gobezda o slovenskem jeziku in o slovenskem slovstvu.

Še nekaj besed o sodiščih na Koroškem. Do leta 1903 je imela slovensčina še nekaj pravic v sodnih. Od tedaj pa se je vse izpremenilo. Povsod prezirajo slovenski jezik v sodnih. Odvisno je navadno le od sodnika, ali sme kmet pred sodiščem govoriti v slovenskem jeziku.

Sodnik se niti vedno ne prepriča, ali je stranka zmožna nemškega jezika. Sodnik kratkočalno določi, da je stranka zmožna nemščine in obravnava se vsi v nemškem jeziku. (Poslanec Gratzhofer. Vsakdo zna nemški!)

Ne govorite takih budalosti. Tudi jaz poznam koroške razmere. Kdor me pozna, ta ve, da sem v narodnih vprašanjih popolnoma nepristranski, in da ne bi trdil, češar bi ne mogel dokazati. Trdno moje prepričanje je, da se postopanje koroških sodišč ne stupa z državnimi temeljnimi zakoni, ne z jezikovnimi predpisi za koroška sodišča in ne z navadnimi pojmi rednega pravosodja.

Tudi na Primorskem ni nič boljše. Tudi tu prezirajo hrvaški in slovenski jezik. Opozarjam na interpelaciji tovariša Spinčiča, kateri je vložil dne 23. junija in danes.

Tudi v Dalmaciji se ni rešeno jezikovno vprašanje v državnih uradih. Deželni zbor je že mnogokrat soglasno zahteval hrvaški uradni jezik, toda vlada le molči. Tudi v gospodarskem oziru je Dalmacija najbolj zanemarjena. Upam, da bode sedanja vlada rešila jezikovno vprašanje v Dalmaciji ter tudi v gospodarskem oziru podpirala to deželo, ki ima toliko narodnih zakladov.

H koncu kličem vladi: Dovolj je besed, videti hočemo dejanja, kakršna mora pokazati prava avstrijska vlada vsem narodom z enako ljubeznijo in pravičnostjo. Potem si vlada pridobiva zaupanje tudi Jugoslovanov. (Živahna pohvala in ploskanje.)

Svetovno-politični pregled

— Socialno-politični odsek. Socialno-politični odsek je imel v torek sejo, na kateri je razpravljala o sklepih gosposke zbornice o zakonskem načinu glede penzijskega zavarovanja pri privatnih uradnikih in uslužbencih. Odsek je sprejel prvo točko zakona v tejle silizaciji: Zavarovati se dolžni, izvzemši v § 2. navedenih slučajev, vsi oni privatni uradniki in uslužbenci, ki so dopolnili 18. leto in kateri

letne plače pri enem istem delodajalcu dosega 600 K. V vseh drugih točkah se je odsek pridružil sklepom gosposke zbornice.

— **V odseku za volilno reformo** je bila včeraj na razpravi Kranjska. Posl. Plantan je zahteval v imenu slovenskega meščanstva še en mestni mandat ter se je izrekel proti kočevskemu nemškemu mandatu. Poslanec Löcker zahteva zvišanje kranjskih mandatov od 11 na 12 ter zahteva 12 mandat za Nemce. Posl. Lemisch zagovarja ustvaritev nemškega mandata za Kranjsko, češ, da so i po visokosti davkov in po svoji „kulturi“ kranjski Nemci upravičeni zahtevati en mandat. Posl. Wastian ponavlja svoje stare fraze in podpira Löckerjev predlog. Seja se nato prekine in je seja zopet danes.

— **Nemški mandat na Kranjskem.** „Neues Wiener Tagblatt“ poroča: Pogajanja poslanca Wastiana, ki je bil od nemških poslancev pooblaščen, z dr. Šusteršičem so ostala brezuspešna. Dr. Šusteršič je najodločneje izjavil, da Slovenci ne morejo pritrčiti nemškemu mandatu na Kranjskem, najmanj pa pod pogojem, da bi zanj dobili kak nov slovenski mandat na Kranjskem. Edina podlaga bi bila v tej smeri, da se resnira sklep o štajerskih mandatih in da se dá Slovincem na Štajerskem še en mandat. Wastian je dr. Šusteršič izjavljal, da Slovenci po volilni reformi največ pridobe in da morajo zahtevati kočevski mandat, ako nočejo, da bi se razbila vsa volilna reforma. Dr. Šusteršič je odločno ostal pri svoji izjavi.

— **Trg. minister v Trstu.** Trg. minister Foit se poda prihodnje dni v Trst proučiti zgradbe v tržaški luki.

— **Hrvatski sabor se snide jutri** ali v ponedeljek.

— **Srbska in Avstro-Ogrska.** Srbska vlada se še vedno nadeja, da bo Avstro-Ogrska odstopila od svoje zahteve, da se morajo pri škodi naročiti srbski topovi, ali da se bode vsaj Ogrska uprla zatvoritvi ogrske meje. Srbska javnost se pripravlja na carinsko vojno med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Najbrže bo prišlo do novih demonstracij proti Avstriji, ker je srbsko javno mnenje že sedaj silno razburjeno. Najnovejše vesti javljajo, da je Ogrska že zaprla mejo.

— **Ruski ministrski svet** pod predsedstvom carja je sklenil, da se letos vsled revolucionarnega gibanja v armadi ne vrše velike vojaške vaje.

— **Novo ministrstvo na Ruskem.** Kakor sporočajo listi, je Goremykin podal demisijo, in je sestava novega ministrstva poverjena Jermolovu, bivšemu poljedelskemu ministru.

— **Admiral Roždestvenskij** je pred vojnim sodiščem baje izjavil, da je kriv in je prosil, naj se mu odmeri najvišja kazen.

— **V francoski zbornici** so vložili soc. Jaurés (Žoré) in tovariši predlog za odpravo smrtne kazni.

— **Angleška zniža svojo vojsko.** Kakor poroča londonski list „Evening Standard“, namerava angleški vojni minister Haldane predložiti parlamentu, da se angleška redna armada zniža za 20 bataljonov.

— **Korejskega cesarja so vjeli.** Japonska posadka v glavnem mestu korejskem Seulu je vjela korejskega cesarja. Japonske oblasti opravičujejo čin s tem, da bode edino na ta način mogoče napraviti mir v Koreji.

— **Novi guverner na Reki in Hrvati.** Trsatski občinski zastop je na predlog dr. Bakarčića sklenil protestovati proti nastopnemu govoru reškega guvernerja grofa Aleksandra

Nako, izrečenega pri njegovi inštalaciji, ker je, naglašajoč samo italijanski značaj mesta Reke, ignoriral hrvaški element in silno razžalil ne samo avtohtono hrvaško prebivalstvo, ki šteje 16.319 duš, torej skoro polovico vsega reškega prebivalstva nego tudi ves hrvaški narod; nadalje protestuje občinski zastop proti temu, da se je ob priliki izleta na parobrodu „Tatra“, čim je stopil na krov guverner s svojim spremstvom, snela z jabol hrvaška zastava. Občinski odbor je obenem sklenil, naj se pozove poslanec Erazmo Barčić, da na pristojnem mestu energično zahteva, da se da primerno zadoščenje za to žalitev ne samo hrvaškemu prebivalstvu na Reki, nego tudi vsemu hrvaškemu narodu. — Pripomnimo, da obsojajo netaktno postopanje pri inštalaciji reškega guvernerja vsi madjarski neodvisni listi, zlasti je pa ogorčen radi tega v Reki izhajajoči madjarski list „Fiumei Hirlap“.

Dopisi.

Šoštanj. „Ljudska knjižnica“ v Šoštanju je imela v nedeljo, dne 1. t. m. v kavarni hotela „Avstrija“ svoj I. občni zbor. Načelnik pripravljalnega odbora g. Pušenjak, pozdravi navzoče društvenike in opiše delovanje pripravljalnega odbora, kateremu so razni rodoljubi podarili 600 knjig in mu tudi priskočili z denarnimi sredstvi na pomoč. — Na predlog g. Pušenjaka izvolijo se v odbor sledeči gospodje: Alojz Trobej, Vlad, Vošnjak, Jakob Volk, Anton Zock, Josip Skoberne in Ivan Zupanc. Ti odborniki pa si imenujejo g. Jakoba Volka predsednikom, g. Antona Zocka podpredsednikom, g. Vlad, Vošnjaka blagajnikom in g. Josipa Skobernetaja tajnikom. Pregledovalcema računov izvolita se gospoda dr. Fran Mayer in notar V. Kolšek. Med raznimi predlogi se je povdarjalo važnost predavanj po celem šoštanjškem okraju in priporočalo odboru, naj se za predavanja z vsemi močmi zavzame. — Vsi govorniki so se zahvaljevali pripravljalnemu odboru zlasti njega neumornemu načelniku gosp. Pušenjaku, kateremu gre v prvi vrsti največja zasluga, da ni poprej miroval, dokler ni dosegel ustanovitve tega za napredek in izobrazbo našega naroda v Šaleški dolini tako velevažnega društva, ki bode zbudilo iz narodnega spanja z-asti nižje sloje! — Za vse te zasluge, katere si je iztekel gosp. Pušenjak za ustanovitev „Ljudske knjižnice“ in sploh tudi za vse njegove nesebično narodno delovanje v Šaleški dolini izvoli se g. Vlad, Pušenjak na predlog gosp. Zocka enoglasno ob gromovitih „živijo“-klicih častnim članom. — Gospod Pušenjak se v znesenih besedah zahvaljuje za to izkazano čast in zanpanje, povdarjajoč, da to ni njegova zasluga, ampak zahvala gre v prvi vrsti gospodu Bogomilu Vošnjaku, kateri je dal inicijativno ustanoviti „Ljudsko knjižnico“. — Iстина je, da je slednji to misel sprožil. Vendar se ne bi ta misel vresničila, ako ne bi gosp. Pušenjak posvetil vseh svojih moči in iz te misli vstvaril dejanje, katero naj prinaša veliko plodonosnega sadu na izobrazovalnem in narodnem polju v Šaleški dolini!

Žalec, dne 5. julija 1906. Dvojna mera. V vinorodnih in tudi v drugih krajih se dandanes branijo kmeti zoper točo na ta način, da streljajo pri bližajoči se nevihti proti oblakom iz posebnih strelnih priprav. A škode se obvarovati, katero povzročuje navedena elementarna sila, ni tako lahko. Davkoplacilec mora pred

vsem kupiti za drag denar postavno določeno pripravo za streljanje, mora jo postaviti najmanj 40 m od vsake ceste ali pota, mora poleg strelne priprave postaviti bajto z dvema oddelkoma, mora za isto pripraviti vso notranjo opravo in mora konečno preskrbeti še zadostno množino smodnika. To pa še ni vse! — Davkoplacilec pa se sme, ako je vse navedene pogoje izvršil do pičice, šele potem braniti zoper točo, ako je vso strelno prireditev pregledala in odobrila občinska komisija, oziroma c. kr. orožniki. Gorje mu pa, ako bi se drznil braniti se zoper elementarno škodo, dokler ni do pičice ustregel vsem zahtevam.

Kako vse drugače je pa, ako si hočejo pridobiti fanti kacega kraja dovoljenje, da smejo povodom kake slavnosti streljati iz navačnih možnarjev!?

Navadni listek z občinskim pečatom in podpisom zadostuje, da jim proda trgovec smodnika, kolikor ga zahtevajo. Kedaj in kje pa se vrši to slavnostno streljanje?? Minole tri dni in tri noči streljali so naši fanti povodom birmovanja v neposredni bližini trga — na javnih cestah — na dveh krajih s tako silo, da je bilo kar groza poslušati — zlasti pa za bolnike (osebno na živcih bolni), za otroke in za vse druge, katerim je noč v počitek, dan pa za delo — —

Vrhtega pa je streljanje minole tri dni povzročilo precej škode na sosednih njivah, kjer se je posmodilo in poteptalo obilo fižola, turšice itd. Koliko pa se pri takem streljanju pripeti telesnih poškodb, ve vsakdo, kdor bere časopise. Zmerno streljanje o pravem času in na pravem kraju zares povzdiguje slovesnost — a takšno pokanje, kakor je bilo minole tri dni pri nas slišati, ni bilo več primerno.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Na zaupnem shodu v Celju** včeraj, dne 5. t. m., se je sprejela po daljši debati soglasno kandidatura g. dr. Frana Vovška, sodnega nadsvetnika v Mariboru. Volitev v celjsko brežiškem volilnem okraju (IV. kurija), za katero je postavljen ta kandidat in v katerem volijo sodni okraji Šoštanj, Gornjigrad, Vransko, Celje, Laško, Sevnica, Kozje, Brežice, se vrši dne 17. julija t. l. Voli vsak 24letni avstrijski državljan, ki plača na leto vsaj 8 K. direktnega davka. Sklenila se je na shodu konečno sledeča rezolucija: Mi zahtevamo od naših državnih poslancev prvič, da delajo z vso silo in z vsemi močmi na to, da pridobimo štajerski in koroški Slovenci po eden novi mandat, in štajerski Slovenci najmanj 7 in koroški Slovenci najmanj 2 mandata; drugič, da se glede slovenskih občin cmureškega in radgonskega okraja sprejme vladni volilni načrt, po katerem volijo v volilnem okraju, ki obsega okraje Maribor, St. Lenart, Ljutomer in Gornja Radgona; tretjič, da se prearedi takomenovani celjski mestni volilni okraj v tem oziru, da se nvrstijo vanj vsi trgi spodnje štajerske in da ne smejo na noben način biti izpuščeni celo tisti trgi, ki so dosedaj imeli volilno pravico v mestni volilni skupini. Naši državni poslanci se naprosijo, naj se poslužijo najskrajnejših sredstev, ki so poslancem na razpolago, posebno obstrukcije in sicer že pri sejah volilnega odseka, tako da natančin prepričajo in razbijejo to volilno reformo, ki nima drugega na-

mena, kakor da za vse večne čase omogoči nemško nadvlado v naši državi.

— **Velika ljudska veselica v Celju.** V Narodnem domu je ta teden živahno gibanje. Na vrtu se postavljajo lični šotori, pletejo venci in vsak večer se razlega petje močnega pevskega zbora v poletno noč. Čili sokoli proizvajajo z znano gibčnostjo in eleganco nam popolnoma nove telovadne nastope, hoteč si pridobiti za veselico še večjo sigurnost. V prvi vrsti so na delu seveda naše dame! Ni je celjske Slovenke, ki bi se ne potrudila po svojih močeh prispevati, da se veselica v vsakem oziru izvrstno obnese. Ta diči šotor, ona pripravlja okusna jedila, peče pristne kranjske struklje, dela sladoled itd. itd. Dan na dan prijavljajo požrtvovalni rodoljubi svoja darila in upati je, da se gotovo doseže prvi namen te narodne prireditve, namreč da bo ista res v korist družbi sv. Cirila in Metoda! Da pa ne bo ves naš trud zaman, Vam kličemo zopet in zopet: Slovenci in Slovenke! Pridite mnogobrojno v nedeljo, dne 8. t. m. na „Veliko ljudsko veselico v Celje.“ Horacij dulce et utile veleva! Zabavali se bomo, divili se izbornemu petju in igranju, smejali se ob zdravih dovtipih in šalah naših humoristov.

Darila za ljudsko veselico blagovolijo oddati, ki tega še niso storili, gospej dr. Kučkovčevi, gospodu dr. Janko Sernecu v Nar. domu ali pa v trgovini g. Stermeckega!

— **Ljudska veselica 8. julija, skladatelj F. S. Vilhar — koncert in drugo.** Celjsko pevsko društvo je dobilo razglednico sledeče vsebine: „Nalazim se s svojo hčerko v Sevnici na počitnicah ter se veselim, da bodem v nedeljo zopet čul krasno Vaše društvo. Najprisrčnejše Vas pozdravlja Vaš štovatelj F. S. Vilhar.“ — To bode za Celje posebna čast in pevci z veliko radostjo pozdravljajo velezaslužnega skladatelja, kojega mešani zbor iz „Balkanske vile“ se bode pri koncertu izvajal od „Celjskega pevskega društva“ pod vodstvom g. dr. Anton Schwab-a.

Sodelovanje je „Celj. pev. društva“ obljubila tudi gospica Adilla Arányi, virtuozinja na goslih, ki je z največjim uspehom prirejela dosedaj samostojne koncerte na Dunaju in drugih glavnih mestih in ki je slučajno tu na letovišču.

Za glasbenike in ljubitelje pevske nmetnosti vzbuja pozornost poljska koncertna mazarika „Rože“, koje poljsko besedilo je „Celj. pev. društvo“ poslovenilo in tako obogatelo za eno najelegantnejših točk.

Koncert bode torej popolnoma resen in se naj ne zamenjuje navadnim popevanjem pri ljudskih veselicah. Slavno občinstvo se torej prosi, da ob 8. uri ne ostane na vrtu, temveč odide v veliko dvorano, da se koncertanti ne bodo žalili, češ „za ves naš obili trud nismo niti toliko vredni, da se nas poslušša.“

Nastopi črez 60 pevcev „Celj. pev. društva“ in okoli 20 pevcev „Slov. del. pod. društva“, torej osemdeset pevcev: Koliko truda za tako organizacijo, koliko dela za fin nastop!! In to vse se naj prezira?!

„Celj. pev. društvo“, ki pri vseh narodnih prireditvah sodeluje vedno brezplačno, samo pa ne dobiva nobene podpore, dasi ni v ugodnih gmotnih razmerah — prosi slavno občinstvo, da ga isto blagovoli spremljati s svojimi simpatijami in ga tako vsaj podpira moralno.

— **Odbor „Slov. del. podpornega društva“** v Celju naznanja vsem svojim rednim članom, da je v zadnji svoji redni seji sklenil bolniško pod-

se je napotila peš; ko je šla čez železnico na Teznu pri Mariboru, prideta imenovana za njo, jo vržeta k tlom in jo oropata za 4 K, ki jih je imela. Hudožneža so zaprli.

Velika pevska in narodna slavnost v Rušah 15. julija. Kakor ve kaže, bo ta slavnost tako velika in imenitna, da take še ni bilo v naših krajih. Javilo se je veliko število društev, ki pridejo deloma korporativno, deloma pošljejo večje odposlanstvo; več društev pride z zastavami. Iz St. Lenarta so javili častiti gosti, da se pripeljejo na okrašenih vozovih. V Lembahu se jim pridruži tamkajšnje vrlo „Bralno društvo“. Vsi ti gosti gredo na vozeh k sprejemu ob pol 4. uri. Prosimo jih zato že danes, da so zanesljivo ob 3. uri v Rušah. Svoj prihod so javila skoraj vsa slovenska dijaška društva v Gradcu in na Dunaju. Društvi „Tabor“ in „Triglav“ prideta polnoštevilo. Slava jim! Javili so se dalje gosti iz Šoštanja, Slov. Bistrice, Ptuja itd. Oba pripravljama odbora v Ptuj in Rušah se trudita, da bo 15. julij pravi dan narodnega navdušenja in pravega slovenskega veselja. Slisal boš prekrasno slovensko pesem, katera bo donela iz 100 grl, slisal boš omamljive in zapeljive akorde slavne šoštanjske godbe, v „Pohorskem muzeju“ se bodo kazale „strašanske“ zanimivosti iz minulih časov in če si boš vse to ogledal, boš lahko šel v gledališče, kjer nastopi slavna gledališna družba trikrat, vsakokrat z novim programom. Ko boš vse to in še marsikaj drugega ogledal, pa boš tudi radoveden, kaj je v tistih velikanskih sotarih, planinskih bajtah, v starem gradu itd. Ne boš se prav upal blizu, kajti povsod ti gleda nasproti mičen obrazek slovenske žene, slovenskega dekleta. Ne boš se mogel premagati, stopil boš bližje. Tam ti bodo pa postregli z vsakovrstnimi rečmi, s sladkimi, mrzlimi, toplimi, kuhanimi, surovimi, trdnimi, tekočimi, alkoholičnimi, antialkoholičnimi itd. — Pa kaj še vse drugega, česar za nobeden denar ne poveš.

Slovenski fantje in možje po Pohorju, Kozjaku in Dravski dolini! Velika pevska in narodna slavnost, ki se bo vršila dne 15. julija v Rušah, se priredi takorekoč na čast nam prebivalcem po prej omenjenih krajih. Naša dolžnost je, da gremo isti dan vsi v Ruše, da bodo tuji gosti videli, da smo se pošteni Slovenci, da nas še ni požrl nemčurski zmaj. Pa še nekaj storimo! Na predvečer t. j. 14. junija streljajmo z možnarji po vseh gričih v znamenje, da je drugi dan velik narodni praznik za nas obmejne Slovence. Streljajmo, da se bodo kar hlačke mesle našim požrešnim nemčurjem in bodo mislili, da gre celá turska vojska nad nje.

Nekateri, ki bodo!

Ormož. Na čast sv. Cirila in Metodu je gorel v sredo velikanski kres na Humu; dalje smo opazovali krese z Dobrave, Hardeka, Hajnala in s hrvatskih hribov.

Od ormoškega okrajnega šol. sveta so krajnim šol. ogledom imenovani za novo dobo gg.: Fr. Gomzi za Ormož-okol., Jos. Rajšp za Ormož-mno, Makso Robič za Središče, A. Porskar za Sv. Miklavž, J. Škrlec za Sv. Tomaž, J. Veselič za Vel. Nedeljo, M. Ivanuša za Hum, Fr. Šostarič za Bollenk, I. Petovar za Svetinje, J. Lajunko za Runeč in J. Horvat za Sv. Lenart.

Krajni šolski svet ormoške okolice je v svoji zadnji seji izvolil svojim načelnikom g. Jož. Kralja, podnačelnikom pa g. Jož. Vaupotiča. Prejšnjemu načelniku g. Mart. Staniču, ki je iz zdravstvenih ozirih sedaj odločno

odklanjal vsako volitev, se je izrekla zahvala za njegovo 6 letno plodono delovanje v prid slovenske šole in šolskega okoliša.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Ker nam od vseh krajev prihajajo želje, naj prej ko mogoče ponavljamo igro „Rokovnjači“, naznanjamo torej, da se ta igra v drugič predstavlja v nedeljo, dne 8. julija t. l. nepreklicno, ob vsakem vremenu. Igra bo uspela še v večjo zadovoljnost, kakor 24. junija, ker se dajo sedaj vse pomanjkljivosti izpolniti. Petje, kakor zadnjič bo spremljala slavna Kocmutova godba na lok. (V št. 75 „Domovine“ se naznanja Kocmutova godba za Malo Nedeljo, ker pa je pomota, ondi igra Vogrinec). Začetek bo točno ob 4. uri, blagajna se odpre ob pol 4. popoldne. Po predstavi sledi v istih prostorih prosta zabava.

Kranjsko.

Iz finančne direkcije. Ker je dvorni svetnik in finančni ravnatelj Lubec nastopil večtedenski dopust, ima vodstvo finančne direkcije v rokah gospod. višji finančni svetnik Dobida.

Kaznilnična vest. Pristav moške kaznilnice v Kopru g. Julij Schiller je imenovan za nadzornika ženske kaznilnice v Begunjah.

Umetniška vest. G. Leon Funtek, sin g. prof. Antona Funtka, je poklican pod izbornimi pogoji kot soloviolinist na filharmonično društvo v Helsingfors na Finskem.

Koroško.

Pobiranje pristojbin od pokopališča v Celovcu. Cesar je sankcioniral postavbo, vsled katere ima občina Celovec pravico, pobirati pristojbine od pokopališča.

Koroška deželna razstava. Ob priliki odprtja nove, železnice nameravajo na Koroškem napraviti tudi deželno razstavo v Celovcu.

Premeščen je okrajni sodnik Emil Budič iz Borovelj v St. Lenart na Koroškem.

Primorsko.

Otroka našli zakopanega v pšenici. V Vrtojbi na Goriškem so našli na neki njivi v pšenici truplo ubitega otroka, ki ga je lastna mati takoj po porodu usmrtila. Truplo je ležalo v pšenici že kake tri tedne. Sumijo neko dekle, da je storila ta brezsrčni čin.

Svojega upnika in sebe ustrelil. Trgovec v Pregradi F. Levičar ustrelil je štirikrat s samokresovm tamošnjega trgovca I. Koruna in ga na mestu usmrtil. Nato je ustrelil še sebe v sence. Vzrok vsemu je to, da je bil Levičar Korunu dolžan 14.000 kron, ki jih je Korun odločno zahteval takoj nazaj.

Svetovne vesti.

Zabranjena glagoljska maša. Vsako leto se je služila v Spletu na dan sv. Cirila in Metoda staroslovenska maša. Letos je kurija to zabranila.

Nemoralen učitelj. V Vigevanu na Laškem so zaprli učitelja, ki je fotografiral svoje učenke v pohujšljivih pozicijah. Neko dekle je iz sramu, da se je stvar izvedela, skočilo v vodo in utonilo.

Pohotni umor. V moravski Krumavi so našli 23 letno Rozo Slabansky, hčerko tankajšnjega gozdarja, umorjeno v gozdu. Preiskava je dognala, da je bil na dekletu, predno je bila umorjena, izvršen npravstven zločin.

Nemška prestolonaslednica princezinja Cecilija je povila dečka. To je prvi vnuk nemškega cesarja.

Silni požar v Hamburgu, o katerem smo poročali v zadnji številki, je upepelil 40 hiš in je zahteval 7 človeških življenj.

Pet otrok ene rodbine je ubila strela blizu Hanovra na Nemškem, ko so stali ob nevihti ped nekim drevesom.

Grobove odpirajo in ropajo na Ogrskem. Nedavno so opazili, da je odprta in oropana rodbinska rakev grofov Szechenyjev v Jinkendorfu, zdaj pa poročajo o istem zločinu v rakvi princeze Marije Hohenlohe, katere truplo je vzeto iz groba in oropano.

Teodor grof Drašković Traškočanski, dugoselski vlastelin, je umrl minolo nedeljo v Dugoselu pri Zagrebu.

Rokodelec zapustil svoje premoženje srbski šoli. Prodajalec in izdelovalec opank v Vrčkem, Jovan Zajič, je zapustil ves svoj imetek, blizu 20.000 K, srbski šoli.

Grof pobegnil s svojo gospodinjo. Veliko pozornost vzbuja beg 81letnega grofa udovca Hugona Zedlitz. Grof je hotel poročiti svojo gospodinjo, ker se je pa njegova rodbina temu uprla, je z njo pobegnil.

Mater in sina raztrgal vlak. Soproga stavbinskega mojstra Krotterja se je s svojim sletnim sinčkom hotela peljati v Altono. Sinček je stopil na železniški tir v trenutku, ko je pridrel brzovlak. Mati je hotela sinčka potegniti proč, toda brzovlak je njo in otroka raztrgal na kosce.

Umrla je mati biskupa dr. A. Mahnič na Krku, Jožefa Mahnič.

Suša na Španskem. Kakor javljajo iz Madrida, vlada v Španiji silna suša. Mnogo ljudi je že vsled silne vročine zblaznelo. Največ takih slučajev se je zgodilo na ulici, odkoder so jih morali potem siloma odvesti v norišnico. Vsi zdravniki so ogromno zaposleni z ljūdmi, ki imajo solnčarico. Poleg tega preti tudi lakota, ker polja silno slabo kažejo.

Sibirska kuga v evropski Rusiji. Iz Peterburga brzojavljajo: Iz neke vasi v okraju Nova Ladoga poročajo o šestih slučajih sibirske kuge. Okraj Nova Ladoga leži med gubernijo peterbarško, doneško in finsko.

Nov otok. V Beringovi ožini otoka Boroslona se je pojavil nenadoma nad morjem nov otok. Pred sto leti se je pojavil na istem mestu vsled podmorskih potresov sličen otok, ki pa je tekem časa izginil. Ribiči pravijo, da je okoli novega otoka silno vroča voda in da se je nemogoče približati obali.

Kupujte narodni kolek!

Kdor ljubi kakao in čokolado, temu bo priporočen:

Ivana Hoffe

Kandol-Kakao

Ki ima najmanj tloršče v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prieten samo s imenom Ivana Hoffe in s levjo vamstveno znamko.

Zaveži po 1/2 kg 50 vinarjev Dobrota se povred.

Učenec

ki ima sposobnost in veselje za kupčijski stan, zmožen tudi nemščine v govoru in pisavi, sprejme se v trgovino mešanega blaga pri

J. Razboršek-u

(362) v Šmartnem pri Litiji. 6-6

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

prilporeča

kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Umetni ogenj lampijoni
Koriandoli (Confetti) Serpentine
Papirnati krožniki Papirnat servijete

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvjetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnat vreče

vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah. ♦♦♦♦♦

Stambilje

pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice

umetne, pokrajinske in svetlicami od najpriprosteje do najfinejše izpeljave. ♦♦♦♦

Albumi

za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki

za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. © Solidna in točna posrežba.

Ne poročaj se

brez knjige o zakonu dr. Retana z 39 podobami mesto 3 K samo 1-25 K. Svetovalec za mlade poročence mesto 6 K samo 3-50 K. Obe deli skupaj samo 4-50 K franko, naprej vposlano ali po povzetju. (255) 30-28 A. GÜNTHER, založba znanstvenih knjig, kurioznosti, v „Machtlos“, p. Hünebach (okraj KASSEL).

Proda se

posestvo vl. št. 117 d. o. Petrovča s hišo št. 38 in velikim vrtom ter vl. št. 57, d. o. sv. Neža z vinogradom in gozdom. Površje zemljiških parcel znaša 5 ojalov. Posedstvo leži ob državni cesti blizu železniške postaje in bi bilo posebno za obrtnika primerno. Natančneje se izve pri

JAKOB-U ROTTER, posestniku

(376) v Dobriši vasi, pošta Petrovče. 3-3

Hiša

s trgovino

(že 8 let dobrodoča) se valed gospodarjeve bolezni proda. Hiša je blizu pošte v lepem trgu. Proda se po prav ugodni ceni. Naslov pove upravništvo „Domovine“. (380) 3-1

Lepa hiša

(vila) s hlevi, z zasajenim sadnim in zelenjadnim vrtom, 2 orata travnika in njiv s kozolcem, 10 min. od mesta in od Kolodvora 15 minut na državni cesti; pripravna za mirne penzioniste, oziroma tudi za malo gostilno sposobna, na dobrem svežem zraku in z lepim razgledom se za 20.000 kron proda. Podatke daje upravništvo pod GORENJSKO MESTO. (378) 5-2

KRIVI PREROKI

so bili oni, ki so iz početka mojega podjetja deloma iz zavisti, deloma tudi iz narodne zagrizenosti zatrjevali, da v Celju za narodnega mesarja ni obstanka. Da se ta prorokovani polom ni uresničil, se ob koncu leta svoje samostojnosti radosten zahvaljujem vsem cenj. rodoljubom, ki so z agitacijo ter s posetom pripomogli do obstoja in procvita mojega podjetja, ter se priporočam tudi v nadaljno podporo. Obenem naznanjam, da v ljub do sedaj še nedoseženi draginji živali

OSTANE CENA MESU NESPREMENJENA

ter da plačam za vsako boljšo goved zaklane teže a kg od 70 kr. naprej.

(354) Z odličnim spoštovanjem

JOSIP STELCER mesar.

Potnikom v Ameriko

v predvarek!!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnplatz št. 9

sprejema potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dni; odhod parobrodov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkreajo, spremlja jih eden uradnikov do Havre. — Govori in piše se v vseh jezikih.

Kdor hoče potovati, naj se pismeno obrne zanesljivo na nas in sprejel bode brezplačno najboljša pojasnila. (33) 52-27

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani

kupuje

! sledeče vrste, smrekovega, jelkovega, borovega, bukovega in hrastovega okroglega lesa (hlode) potem hrastove deščice (frize) po dnevni ceni, kakor tudi gozde pripravljene za posekati. !

Ponudbe nasloviti je na

Parno žago Deghenghi v Ljubljani

Cesta na Rudolfovo železnico št. 47. — Pisarna: Šelenburgove ulice št. 6.

(8) 100-96

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

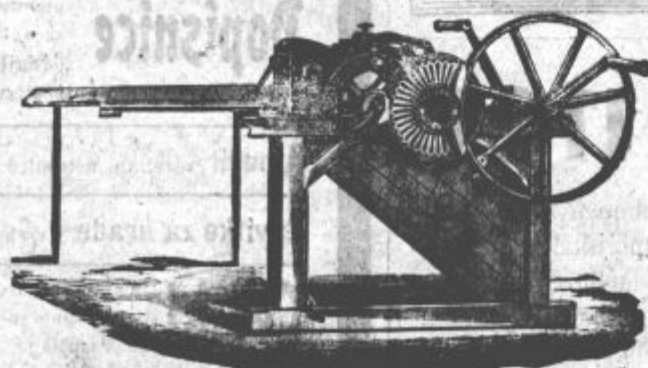
CELJE, Kolodvorska ulica št. 8. (20) 52-26

Zoper ogenj in vlom varne blagajne in šivalne stroje kupite pri meni najceneje.

Zanesljivo najboljše poljedelske stroje

kakor mlatilnice na roko in gepelj, čistilnice (pajkle), slamoreznice, mline za sadje in grozdje, vinske in sadne stiskalnice priporoča v bogatej izbiri

trgovina z železnino „Merkur“
P. MAJDIČ, Celje

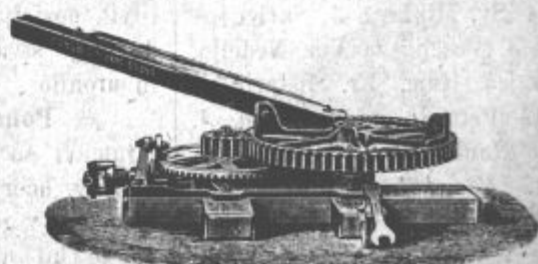
ter pošilja na željo cenike zastoj.

⌘ Vlačne grablje

najuspešnejše poljedelsko orodje, s katerimi ena oseba lahko toliko naredi, kakor z navadnimi 6 ljudi.

Posebno opozarjamo na omare za led, stroje za izdelovanje sladoleda in surovega masla, ter razno kuhinjsko opravo.

Lepa izbira kuhinjske posode iz čistega nikla zdravniško priporočena.

(253) 10

Traverze, cement, železo za vezi, cevi iz kamenščine, strešna lepenka, sesalke in vodovodne naprave

Nepremočljive vozne in

Komatno plaške 50 v zalogi.

Naznanilo in priporočilo!

Cenjenemu občinstvu iz mesta in okolice
X vlijudno naznanjam, da sem prevzela X
s 1. julijem 1906

**gostilno
pri divjem možu**

(WILDEN MANN)
v Spod. Hudinji pri Celju.

Totila bodem pristna domača ter bizeljska vina in
vedno sveže pivo. — Skrbjeno bo tudi za gorko in mrzlo
kahinje. — Za obilen obisk se priporoča (364) 3-3

MIMI PARADIŽ-ZABUKOŠEK
poprej gostilničarka na Starem gradu.

ANTON KOLENC, Celje

Nar. dom in v lastni hiši Graška cesta 22.

Trgovina špicerijskega blaga ter dež. pridelkov
(320) na debele in drobno. 46-22

Naznanjam vlijudno, da sem otvoril v lastni hiši
Graška cesta št. 22 popolnoma novo urejeno TRGOVINO
s špicerijskim blagom in deželnimi pridelki. Trgovina
v Narodnem domu pa ostane kakor do sedaj. Potrudi
se bodem dobro in pošteno postreči z vedno svežim in
dobrim blagom ter prošim slavno občinstvo za mnogo-
bojni obisk. Kupčija in prodaja vsakovrstnih deželnih
pridelkov: sadja, svežega in suhega kakor: jabolk, kutin,
brusnic, češenj, češpelj, marelic, breskev, drena, orehov,
kostanja, pravega in divjega. Kupujem tudi vsakovrstno
tla kakor: pšenico, oves, rž, koruzo laneno seme, ko-
nopljeno seme, krompir, ližol, bob, grah, predivo, bučna
sema koruzno slamo od storžev, nadalje: maline, jagode,
sliv gobe, malinsko štopo, mravljična jajca, zelod,
vosek, maslo, smrekovo, borovo, macesnovo seme, ma-
cesnovo gobo, bezgovo gobo, vsakovrstne cvetke in
kurative raznih zelišč kakor: tisoč rože, arniko, bez-
govo cvetje, lipovo cvetje, sploh vse cvetke in kore-
nine ipso posušene. Jemljem tudi lepo kuretino:
pištance, race, gosli, kapune, purane itd. Kože od
vsakovrstne divjačine in domače živine.

Večja prostorna
prodajalna

z vsa stacunska opravila, na kateri se je več let uspešno
s špicerijskim blagom tržilo
brez konkurence.
je takoj v najem oddati.
Več pove A. MALOPROU v CELJU.

Ugodna prilika.
Samo 3 gld.

stane poštni zavoji bruto 5 kg (cca 50 do
60 kom.) pri stiskanju malo poškodovanega
lepo sortiranega, kot evetlice dišečega
toiletnega mila

vijolica, roža, heliotrop, mo-
ins, zvonček, breskvina cvet itd.

Posilja po povzetju
MANHATTANOV PODJETJE
BUDIMPEŠTA VIII., Bezeredy-utlica 3.

LAMPIONE za veselice priporoča
po zelo nizkih cenah
P. Kostič v Celju.

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi
(270) proti požaru in za življenje najdejo 16-11

posredovalci

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoči
se postranski postranski posel, kot glavni za-
stopniki in stalni potovalci pa dobro trajno
službo. Ponudbe pod 15305 Gradec' poste restante.

Cunard Line.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja
v Ameriko!

Vsaki 14 dni vozijo
Trst-New-York

parniki z dvema vijaki in brezličnim brzojavom
opremljeni, 10.000 ton neseči. — Pojasnila in
vojni listi se dobijo pri zastopniku:

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana
Slomšekove ulice št. 25.

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: **CARPATIA**
ponedeljek, 2. julija 1906. **ULTONIA**, ponedeljek
16. julija 1906. **SLAVONIA**, ponedeljek 30. julija
1906. (1)

Blagajnice

varne pred ognjem in vlomom
prodaja v vseh velikostih
najboljše izdelane firma, ki
obstoja že nad 30 let

S. BERGER

DUNAJ I., Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogle-
dajo v 'Zvezi slov. posojilnic' v
Celju in pri mnogih drugih po-
sojilnicah in hranilnicah v vseh
slovenskih pokrajinah. 104-99

ZAVITKE
PRIPOROČA
ZVEZNA
TISKARNA

Linee o/D

Ces. kralj. privil. tov. za kav. sur.
16. grad. 1880, št. 13120.

Posestvo

v lepem kraju in legi na Spodnjem
Štajerskem blizu mesta in železniške
postaje z lepimi poslopji, sobami za
letovišnike, novo strojno žago z
vodno silo, lepimi sadnimi vrtovi,
rodovitnimi njivami in travniki, se
proda ali zamenja za hišo z gostil-
niško obrtjo v ali bližini mesta, trga
ali žel. postaje na Štajerskem ali
(350) Koroškem. 3-3

Kje, pove upravništvo tega lista.

Priloge za valjanje
perila (valjarje), - -
pralne stroje, stroje
za izžemanje, omare
za led najboljše kon-
strukcije daje

tvrdka

S. Berger
Dunaj I.

Wipplingerstrasse 29.

Ilustrovani ceniki zastavljajo in poštnine prosto

(7/a) 104-99

Rafael Salmič Celje
Narodni dom

prva narodna, najcenejša in največja trgovina z
urami, zlatnino, srebrnino in optičnimi predmeti.

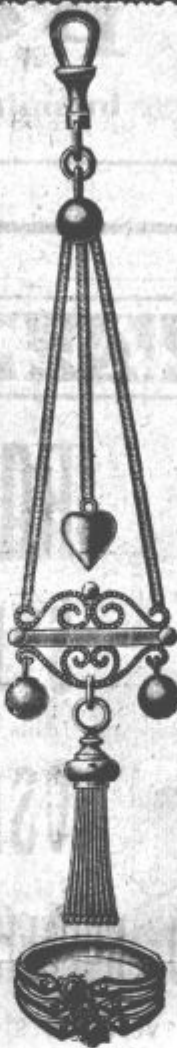
Botrčki in botrce

priporočam Vam lepa in najcenejša

birmanska darila, ure,
uhane, priveske, prstane, i. t. d. i. t. d.

Vsa v moje stroko spadajoča
popravila
izvršujem točno, dobro in ceno.
Za vsako delo, kakor
tudi za pristnost blaga
jamčim pismeno.

Zahtevajte moj cenik,
kateri se razpošilja za-
stoj in poštnine prosto

(33) 18

Cenjenim gospodinjam
priporočamo najtopleje
pravi: **Franckov:** primatek k kavi

kot najboljši kavni surogat,
izdelovan iz tozemskih surovin

v domači tovarni

Henr. Francka sinov

v Zagrebu.

Varstvena znanost

D. X 7871 Mx. 06 L

J. W. L.

POZOR! POZOR!

JOS. LAMPRET, ŠOŠTANJ
mizarska delavnica s stroji

priporoča svoje veliko zalogo
popolnoma izgotovljenih **OKEN**, v velikosti do 1'50, 1'60, 1'70, 1'80, 1'90 in 2 m po konkurenčnih cenah. **VRATA** istotako izgotovljena v velikosti od 2, 2'20, 2'30 2'40 m. V zalogi je zgotovljeno pohištvo.

Zagotavlja solidno in točno postrežbo. Načrte za okna in vrata pošilja na ogled.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

naznanja, da je **znižala obrestno mero od 1. pro-**
sinca 1905 pri zemljiških posojilih od pet na

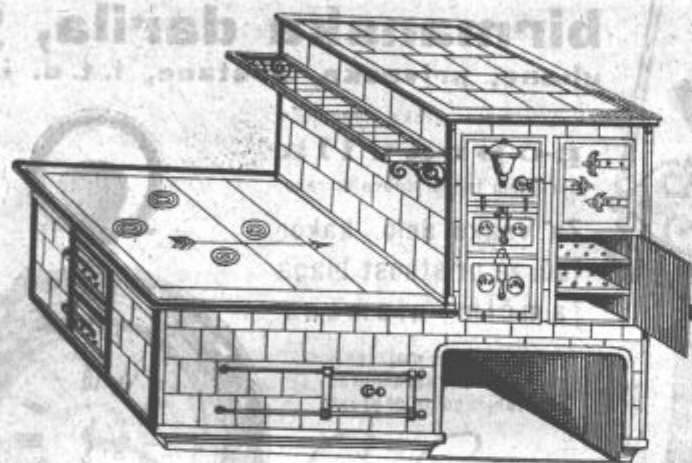
štiri in tričetr odstotke

Za **občinska in korporacijska posojila** v okrajih
 Gornjiograd, Sevnica, Šoštanj, Šmarje in Vransko pa od pet na

štiri in pol odstotke.

(43) 50-25

Obrestna mera za **hranilne vloge ostane** kot dosedaj **4%**.

RAZLIČNE TEHTNICE.

Izdelujem nove ter popravljam
 tudi stare, bodisi decimalke,
 premostne ali sploh vsake vrste
 tehtnice.

ŠTEDILNA OGNJIŠČA,

vsakovrstna, velika in najfinejša, kakor
 tudi mala in prosta, izdelujem sam. Za
 ista prevzamem tudi nabavo pečnic, kakor
 tudi zidarska dela z jamstvom dobrega
 izršila. — Štedilna ognjišča imam vedno v zalogi; po
 poslani meri se ista hitro izvrše.

VSAKOVRSNE VODOVODE,

bodisi iz studencev, vod-
 najakov ali hidravličnimi
 vidri, odkoder se voda lahko
 poljubno napelje bodisi v

kuhinje, pralnice, dvorišča, hleve ali vrtove.

PREVZAMEM POPOLNO NAPRAVO KOPALIŠČ,

najsibodo gorka, mrzla ali parna kopališča,
 bodisi za zasebnike, zavode, občine itd. —
 Izvršujem vsa konstrukcijska dela, kakor

mostiče, železne cvetličnjake, verande, stopnice, ravne ali okrogle.

VSAKOVRSNE ZELEZNE OGRAJE

(tudi iz žice), n. pr. za stopnice, cerkve, šole, grobove, vrtove in
 zasebne hiše itd. — **Železna vrata za prodajalne in**
skladišča ali pekopalnišča. — **Popolnoma železna**
okna, primerna za vsako stavbo, osobito za tovarne, skladišča ali hleve, **napeljavo strelovodov** itd.

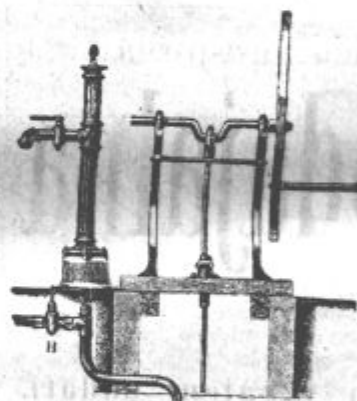
Sploh izvršujem vsa stavbinska in umetniška v mojo stroko spadajoča dela
po tovarniških cenah.

Priporočam se za obilno naročbo

(19) 52-27

Ivan Rebek,

stavbeni in umetni ključalničar
 CELJE, Poljska ulica št. 14.

Posojilnica v Celju v lastni hiši „Narodni dom“

Posojilnica v Celju uraduje vsak dan
 dop. od 9. do 12. ure, izvzemši
 nedelje in praznike.

POSJOJILNICA v CELJU, ki je bila leta
 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena,
 šteje sedaj nad 4100 združnikov,
 kateri imajo vsega nad 88.000 kron
 vplačanih deležev ter ima sedaj nad
 6½ milijona kron hranilnih vlog in nad
330.000 K
 rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega,
 če tudi ni član zadruga ter jih
 obrestuje po 4¼%; posojilnica plačuje
rentni davek
 sama, ne da bi ga odtegnila vlaga-
 teljem. Posojila daje na osobni ali
 hipotekarni kredit proti 5½% in
 5% obrestovanju.

Posojilnica v Celju
 uraduje vsak dan dopoldne od
 9. do 12. ure, izvzemši nedelje in praznike.